

Hodnocení diplomové práce:

Diplomant: **Bc. Václav Fanta (nar. 14. 7. 1987)**

Téma: Uplatnění kulturněhistorických hledisek v konceptu ochrany kulturní krajiny (ověřovací studie metodického přístupu)

Vedoucí diplomového úkolu: prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá,
Ing. arch. Milena Hauserová, CSc.

Konzultant diplomové práce: doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc

Oponent: Ing. arch. Mgr. Jiří Kupka, Ph.D.

Zadání: Diplomový úkol (téma): Uplatnění kulturně historických hledisek v konceptu ochrany kulturní krajiny (ověřovací studie metodického přístupu)

Stručný popis úkolu (zadání):

Předmětem diplomové práce je praktické ověření možnosti modifikovat metody užívané při stavebněhistorickém průzkumu staveb a sídel pro účely analytického výzkumu a památkového hodnocení kulturní krajiny. Ověření bude provedeno na dvou stanovených výsecích kulturní krajiny: okolí Lysé nad Labem (krajina výrazně formovaná novověkými zásahy) a Petrovicko (krajina s významnými stopami středověkých struktur). Obě řešená území jsou vymezena čarou v mapových přílohách, které jsou nedílnou součástí tohoto zadání. V rámci úkolu bude zpracována historická rešerše k dějinám sledovaných krajinných výseků, určení historických vrstev významných pro vytváření historického obrazu obou výseků krajiny, analýza historických procesů a jejich konkrétních projevů v jednotlivých historických vrstvách, identifikace historických kulturních jevů, a jejich pozůstatků a stop, které se uplatňují v nynějším obrazu krajiny a jejich památkové hodnocení.

Cílem úkolu je finální návrh režimu území, který bude směřovat k ochraně identifikovaných hodnot, jejich optimálnímu uplatnění a k vhodné rehabilitaci těch částí území, které jsou v současnosti znehodnoceny.

Při sledování kulturních jevů v krajině bude vždy brán zřetel na jejich interakci s přírodním prostředím.

Rešitel při zpracování tématu využije kromě dostupné literatury údaje z Ústředního seznamu kulturních památek, registrů státní ochrany přírody a již zpracovaných návrhů krajinných památkových zón. Při zpracování zohlední již užívané metodické postupy zaměřené na ochranu krajinného rázu.

Rozsah práce:

Elaborát historického výzkumu krajiny pro oba vybrané vzorky.

Bude obsahovat tyto části:

I: Analytická část:

1) historická rešerše - výtah z publikovaných pramenů a literatury k tématu zaměřený na identifikaci rozhodujících historických vrstev a dění v nich

2) analytické mapy pro stanovené historické vrstvy

3) identifikace kulturněhistoricky významných jevů v současné podobě krajiny

4) textová část průzkumu s komentářem k jednotlivým mapám

5) výběrová inventarizace hodnotných jevů, výtvorů a stop včetně výstižné fotodokumentace

II. Památkové hodnocení území, z něhož vyplyne návrh režimu (rozlišení na části)

a) s ochranou dochovaného stavu

b) s úpravami dochovaného stavu včetně stanovení rámcových pravidel pro ně

c) určené k přeřešení dochovaného stavu včetně stanovení rámcových pravidel pro něj

Pro území b-c budou přitom rozlišeny a samostatně formulována jednorázová optimalizační opatření a návrhy režimů pro zacházení s těmito územími
Rozsah částí a, b,c bude zachycen v mapových přílohách.

Hodnocení diplomové práce:

Zadání diplomové práce vyšlo vstříc dlouhodobému zájmu diplomanta o krajinu a procesy její proměny. V. Fanta se různým aspektům této problematiky soustavně věnoval v průběhu celého magisterského stupně jak v rámci ateliérového projektu tak teoretičtěji zaměřenými studiiemi v seminářích z památkové péče, historických staveb a sídel a stavebněhistorického průzkumu. Nepřehlédnutelným vkladem přispívajícím k orientaci diplomanta v komplexních otázkách ochrany a tvorby životního prostředí je i jeho dlouhodobý kontakt problematikou ochrany přírody.

Práce představuje v rámci oboru památkové péče zatím ojedinělý pokus o rozeznání historických vrstev krajiny a pochopení procesů vedoucích k jejím proměnám. Jejím cílem je 1) identifikace pozůstatků těchto historických vrstev v současném obrazu krajiny, zvážení jejich významu a pokus o nalezení odpovídajících forem jejich aktivního využití jako živého zdroje historického povědomí.

2) Využití historické zkušenosti plynoucí z pochopení procesů proměny a jejich důsledků pro budoucí způsoby zacházení s krajinou.

Těžištěm práce jsou dvě případové studie, na nichž měl diplomant prověřit navrženou metodu historické sondy, jejich výpovědních možností a způsobu zachycení a třídění získaných dat. Z konkrétních terénních zjištění se měla odvinout úvaha o kulturněhistorickém významu zjištěných prvků a krajinných struktur, o možnostech jejich památkového hodnocení a o konkrétních způsobech jejich uplatnění v současném i budoucím obrazu krajiny ve zkoumaných územích. S vědomím zatím zcela nereprezentativního počtu tímto způsobem zkoumaných vzorků nebyl kladen důraz na výraznější zobecnění získaných poznatků ani na formulaci obecně platných metodických návodů.

Pojetí předložené práce tento skromněji vymezený rámec překonalo impozantním pokusem o komplexní uchopení sledované problematiky. Struktura práce i její členění jasně, logicky a přehledně odráží šíři tématu, jeho mezioborovou povahu a nejvýznamnější z kroků, které mohou vést k památkovému hodnocení a jeho využití v plánování krajinných úprav a změn. V detailu jednotlivých kapitol se však setkáváme s partiemi zpracovanými s různou kvalitou i hloubkou. Výtka jisté chaotičnosti a náhodnosti v zacházení s výsledky teoretického poznání se tak bohužel nevyhne ani samotnému výkladu památkových hodnot krajiny (kap. Aplikace památkových (a příbuzných) hodnot na kulturní krajinu - s. 10 - 12), i když je zároveň třeba uvést, že toto téma samo by se stalo obtížným úkolem i na úrovni doktorské práce. O náročnosti většiny ostatních kapitol lze soudit obdobně.

Malá zkušenost s historickým poznáním, jeho smyslem a cíli zároveň vede k tomu, že slovně deklarované sledování procesů proměny nenašlo vždy adekvátní průmět ve faktickém hledání východisek pro budoucí koncepcí zacházení s krajinou. Diplomantovi tak místy splývá metoda hodnocení krajinného rázu, která se obrací k současné podobě krajiny, s úkolem, který má k horizontále vnímání současnosti přiložit vertikálu proměn v čase a použitelné poučení z jejich vnitřní logiky.

Konkrétní rovina případových studií představuje značný objem terénního průzkumu a rešerší z odborné literatury, které se v mezích možností staly poměrně solidním základem předložené práce. Diplomantova ambice řešit obecnou rovinu problematiky krajiny však místy vedla k tomu, že souvislost mezi konkrétními zjištěnými situacemi v krajině a obecnými soudy o nich a navrženými opatřeními není dostatečně průhledná.

Tradiční převážně oddělené vnímání zastavěného prostředí a volné krajiny, které zatím nebylo výrazněji překonáno ani v rovině teoretické reflexe, zřejmě vedlo k tomu, že výzva zabývat se právě zónou jejich dotyku na okraji sídel, zůstala nevyužita. Mikrosondy do zkoumaných prostředí se tak obracejí právě jen k volné krajině.

Přes veškeré konkrétně pojmenované i jen naznačené výtky představuje předložená práce konzistentní, překvapivě zralý a kvalitní výstup. Četnost konzultací s řadou specialistů je plně odůvodněna transoborovým charakterem

práce. Zpracovateli je ke cti, že si dokázal vybudovat adekvátní zázemí pro nezbytnou spolupráci. I za těchto podmínek však zůstal plně svůj ve věci konceptu a přístupu k tématu jako celku i k jeho jednotlivým aspektům.

Práce je po formální stránce vzorně zpracována, textové i grafické výstupy jsou na úrovni vážné odborné práce.

**Předloženou práci plně doporučujeme k obhajobě.
Navrhujeme klasifikaci stupněm B (velmi dobře).**

prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá
vedoucí diplomové práce

Ing. arch. Milena Hauserová, CSc.
vedoucí diplomové práce

V Praze dne 30. 5. 2013